

Darka Bilić

Umjetnički kontakti između Terraferme, Istre i Dalmacije

VENETIAN HERITAGE ON THE SHORES OF THE ADRIATIC SEA: ARTISTIC EXCHANGE BETWEEN THE TERRAFERMA, ISTRIA AND DALMATIA IN THE SEVENTEENTH - AND EIGHTEENTH CENTURIES

Međunarodni znanstveni skup

Izola, 9.–11. 10. 2009.

U Izoli je od 9. do 11. prošlog listopada održan međunarodni znanstveni skup “Umjetničko naslijeđe Mletačke republike na obalama Jadrana – Umjetnički kontakti između Terraferme, Istre i Dalmacije tijekom 17. i 18. stoljeća”. Na skupu je, u organizaciji doc. dr. Stanka Kokolea i Vesne Kamin Kajfež s Primorskog sveučilišta, Centra za znanstvena istraživanja u Kopru sudjelovalo tridesetak istraživača iz Slovenije (11), Hrvatske (9), Italije (9) i Poljske (1).

Široko postavljene okvire teme simpozija omogućili su da se tijekom dva i pol dana

publici predstave stručnjaci iz različitih polja povijesti umjetnosti, još jednom pokazavši da se utjecaj mletačkih umjetnika i djelatnost radionica prostirala dalje od njenih političkih granica.

O odnosu venecijanskih radionica i dalmatinskih naručitelja te problemima modela, projektantske odgovornosti, izvedbe i dostave na području arhitekture i altaristike govorila je Martina Frank u izlaganju naslovljenom *Il progetto e il viaggio: note sulla presenza di architetti veneziani in Dalmazia*. Jasenka Gudelj osvrnula se na labinske palače 17. i

18. stoljeća s aspekta arhitekture, narudžbi i radionica, a Helena Seražin na Massarijevu arhitektonsku "školu" na venecijanskoj *terrafermi*. Igor Weigl je iscrpno predložio strukturalni razvoj palače Zaccharia-Ravasini u Piranu, Mojca Marjana Kovač iznijela je zanimljiva nova otkrića o izgradnji i obnovi župne crkve Sv. Jurja u Piranu od 1580. do 1637. godine, a Darka Bilić dala je pregled prisutnosti i djelovanja inženjera u Dalmaciji od početka 16. do 19. stoljeća.

Umjetničim sponama između Mletačke Republike i habsburških zemalja pozabavili su se na polju kiparstva Monica De Vincenti i Matej Klemenčić u izlaganju *La scultura veneziana barocca e le terre austriache: appunti sulla Contea di Tirolo*. Paolo Goi u svom izlaganju *Aggiunti alla scultura veneziana dei secc. XVII-XVIII* nadovezao se na rad Mateja Klemenčića (2007.) i pripisao nove elemente opusu umjetnika Giacomma Contierija mlađeg i Enrica Meyringa. Massimo de Grassi izlagao je na temu *Scultori veneti in Istria: la bottega dei Gropelli*, a Simone Guerrieri je s dojmljivom uvjerljivošću novim atribucijama obogatio mladenački opus kipara Giovannija Bonazze. Damir Tulić pozabavio se skulptorima Giuseppeom Torettijem i Giovannijem Marchiorijem te im je, komparacijom mramornih i drvenih skulptorskih djela, atribuirao do sada zanemarene drvene skulpture venecijanske *terraferme*. Zoraida Demori Staničić je svoje izlaganje o raširenosti kulta sv. Lorenza Giustiniana u Dalmaciji temeljila na uvjerljivoj, novoj ikonografskoj identifikaciji drvene skulpture ovog sveca sačuvane u Kaštel Lukšiću i druge u Vignju na Pelješcu, a Danko Šourek je u izlaganju *Adaptation of the Zagreb cathedral presbytery around 1700: A case study of patronage* prepoznao četiri mramorna kipa kao dio iste cjeline nekadašnjega glavnog oltara zagrebačke katedrale obnovljenog krajem 17. stoljeća. Osim toga dva mramorna lava postavljena 1703. godine ispred glavnog portala zagrebačke katedrale prepoznao je kao arhaizirajuću imitaciju romaničko-gotičkog portala benediktinske opatije u Jáku, Mađarska.

Nova saznanja o istočnojadranskim naručiteljima i atribucije venecijanskim slikarima i *bottegama* iznijela je Višnja Bralić kao i Giorgio Fossaluzza, a prijedloge za atribuciju slikarima Francescu Pittoniju, Pietru de Costeru i Ambrogio Bonu iznijela je Nina Kudiš Burić u *Alcune proposte per la pittura veneziana dell'ultimo quarto del seicento*, dok je o povijesno-umjetničkim pitanjima u vezi slikarskih djela 17. i 18. stoljeća u Dalmaciji i Istri izlagao Enrico Lucchese. Nova saznanja o djelima Angela de Costera i Ambrogia Bona u Piranu predstavila je Vesna Kamin Kajfež. Sergio Marinelli valorizirao je nove podatke o Federiku Benkoviću s namjerom da aktualizira problematiku vezanu uz ovoga važnog slikara dalmatinskog podrijetla, a Sanja Cvetnić je nadasve zanimljivim izlaganjem *Il Settecento veneziano nella Bosnia ottomana* skupu predstavila sačuvana slikarska djela koja su franjevci provincije *Bosne Argentine* tijekom otomanske prevlasti u 18. stoljeću "in tempo reale" nabavljali u Veneciji. O slikarskim temama na skupu su izlagali i Ferdinand Šerbelj, Barbara Murovec i Jana Zapletalová.

Radoslav Tomić javnosti je predstavio niz reprezentativnih liturgijskih predmeta Kotorske biskupije, od kojih se posebno ističe srebrni oltar iz katedrale Sv. Tripuna te veliki broj moćnika u rasponu od 16. do 19. stoljeća. Linda Borean sa Sveučilišta u Udinama iznijela je nove i veoma zanimljive podatke pronađene u sklopu istraživačkog projekta o umjetničkom kolekcionarstvu u Veneciji od njegovih početaka do 19. stoljeća. U svojem izlaganju naslovljenom *Collezionisti e opere d'arte tra Venezia, Istria e Dalmazia nel settecento* usredotočila se na figure poduzetnika Girolama Manfrina i kapetana Gaspara Craglietta. Polona Vidmar identificirala je dragomane, venecijanske poslanike na otomanskom dvoru na portretima pripadnika plemićke obitelji Carli iz Poreča. Ines Unetić uputila je prisutne u probleme proučavanja vrtne umjetnosti u Istri.

Publikaciju radova, prema obećanju organizatora skupa, možemo očekivati tijekom iduće godine. ×